

Apstiprināta:

direktore _____ Santa Podgaiska

2023. gada 31. augustā

Ulbrokas Mūzikas un mākslas skola

(izglītības iestādes nosaukums)

Sitaminstrumentu spēle

(mācību priekšmeta nosaukums)

Mācību priekšmeta programma pieņemta metodiskās padomes 2023. gada 30. augusta sēdē.

Mācību priekšmeta programmu izstrādāja

Mikus Bāliņš

(vārds, uzvārds)

(paraksts)

Ulbrokas Mūzikas un mākslas skolas
profesionālās ievirzes izglītības programmas
Sitaminstrumentu spēle
mācību priekšmeta **Sitaminstrumentu spēle** programma

1. Mērki:

- 1.1. nodrošināt izglītojamajam iespēju sagatavoties profesionālās ievirzes izglītības ieguvei Sitaminstrumentu spēles izglītības programmā;
- 1.2. sekmēt izglītojamā veidošanos par garīgi attīstītu, brīvu, atbildīgu un radošu personību;
- 1.3. radīt motivāciju izglītības turpināšanai profesionālās vidējās izglītības pakāpē;
- 1.4. sekmēt izglītojamā pozitīvas attieksmes veidošanos pret līdzcilvēkiem.

2. Galvenie uzdevumi:

- 2.1. nodrošināt sistematizētu pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi mūzikas instrumenta spēlē, veicināt muzikālo spēju attīstību, kā arī vērtīborientācijas veidošanu mūzikā atbilstoši uzņemšanas prasībām mūzikas profesionālās ievirzes izglītības programmā Sitaminstrumentu spēle;
- 2.2. sekmēt muzikālās darbības pieredzes apguvi mūzikas instrumenta spēlē un attīstīt jaunrades spējas mūzikā;
- 2.3. attīstīt kolektīvās muzicēšanas pamatprasmes;
- 2.4. sekmēt izglītojamā emocionālo un intelektuālo attīstību;
- 2.5. atraisīt izglītojamā muzikalitāti un individuālās radošās spējas;
- 2.6. attīstīt muzikālo dzirdi, muzikālo atmiņu un ritma izjūtu;
- 2.7. attīstīt muzikālo domāšanu;
- 2.8. attīstīt pamatprasmi raksturot skaņdarba tēlainību un mūzikas valodu.
- 2.9. apgūt pamatterminoloģiju mūzikā;
- 2.10. sniegt priekšstatu un attīstīt orientēšanos mūzikas žanros, stilos un komponistu daiļradē.

3. Mācību programmas specialitātē apguves ilgums un apjoms:

Programmas apguves ilgums ir 6 (*7) mācību gadi.

*7) mācību gads paredzēts audzēkņiem, lai nodrošinātu secīgu pāreju no vienas izglītības pakāpes nākošajā mūzikas profesionālās izglītības pakāpē.

- Mācību periods: 6 gadi;
- Mācību nedēļu skaits: 210;
- Kontaktstundu skaits: 420

4. Izglītības programmas galveno uzdevumu izpildē un prasībās ir iekļautas visas nepieciešamās zināšanas un prasmes, kas atbilst iestājpārbaudījumu prasībām mūzikas profesionālās vidējās izglītības programmā “Sitaminstrumentu spēle”.

Noslēguma prasības Sitaminstrumentu spēlē:

Mācību priekšmeta apguves noslēguma pārbaudījumus Sitaminstrumentu spēlē organizē divās daļās:

1) spēles tehnisko prasmju pārbaude:

- jāatskaņo viena mažora, viena minora gamma, gamma tremolo, gammas arpēdžijās pa 3 un 4 skaņām, trijskanis ar arpēdžijām pa 3 un 4 skaņām;

- jāatskaņo viena tehniska eņģe uz mazās bungas (no notīm);
- papildus uz bangu komplekta jāatskaņo populārāko stilu un žanru bangu ritmi pēc žūrijas pieprasījuma (no galvas);

2) mākslinieciskā repertuāra atskaņojums:

- jāatskaņo viens apjomīgākas formas skaņdarbs uz marimbas un 2-3 dažāda rakstura skaņdarbi uz citiem sitaminstrumentiem, piem., vibrofona, mazās bungas, bangu komplekta vai perkusiju set-up (skaņdarbus, kas nav uz melodiskajiem sitaminstrumentiem, drīkst spēlēt no notīm; Noslēguma pārbaudījuma programmā drīkst iekļaut jau iepriekš atskaņotus skaņdarbus).

5. Mācību programmas specialitātē satura apguves secība, zināšanu un prasmju pārbaude:

Mūzikas skolā Sitaminstrumentu spēles audzēknim ir nepieciešams apgūt gan dažādu specialitātē biežāk lietoto sitaminstrumentu spēli, gan atšķirīgus stila, formas un satura skaņdarbus, mūzikas izteiksmes līdzekļus, jāiegūst spēles tehniskās prasmes un jāpildinveido tās.

Repertuārā bez klasiskās mūzikas darbiem jāizmanto arī tautas mūzikas, džeza un populārās mūzikas paraugi, ieteicams repertuārā iekļaut latviešu komponistu skaņdarbus.

Jāpaaugstina spēles tehniskais līmenis, izmantojot dažādus vingrinājumus un gammu spēli uz marimbas, kā arī ritma eņģes uz mazās bungas.

Sitaminstrumentu spēles pedagoga uzdevums ir novērtēt audzēkņa piemērotību izvēlētajam instrumentam - fiziskos un muzikālos dotumus.

Mācību priekšmeta programma jāapgūst, izmantojot individuālo pieeju, ievērojot audzēkņa fizikālās, anatomiskās un intelektuālās dotības, uztveres spējas, kā arī instrumentu specifiku.

Mācību stundās kā metode tiek izmantota mūzikas klausīšanās un tās analizēšana, video materiāla skatīšanās un tā analizēšana, kā arī citas mūsdienu tehnoloģijas sniegtās iespējas, tādējādi veicinot maksimālu audzēkņa attīstību un progresu specialitātē.

Kl.	Zināšanas un prasmes <i>NB!(Pirmajās klasēs ieskicētie virzieni zināšanu un prasmju apguvē tiek turpināti visa mācību perioda laikā, ar katru gadu paaugstinot sarežģītības līmeni konkrētajā aspektā)</i>	Zināšanu un prasmju pārbaude.
1.	Iepazīšanās ar instrumentu specifiku un vēsturi; Pareiza instrumentu lietošana un glabāšana (marimbas augstuma noregulēšana, bangu uzstādīšana, darba ergonomija un ētika); Pareizas stājas veidošana, labās un kreisās rokas nostādīšana, pareiza vāļišu turēšana, roku pozīcijas; Dažādi ritmiski vingrinājumi uz marimbas, mazās bungas, bangu komplekta (rudimenti, koordinācijas vingrinājumi); Pareiza skaņas radīšana uz marimbas, bungām – atvērziens/uzsitiens; elpošanas nozīme; Skaņas kvalitāte – spēles vietas uz instrumenta; Darbs pie skaņu veidošanas tehnikas attīstīšanās; Štrihu tehnikas pamati; Nošu augstumi un to atrašanās uz instrumenta; Pamatiemaņas lasīšanā no lapas; Dinamiskās zīmes - muzikālais frāzējums/izpratne par melodisko līniju; Ritma apzīmējumi – nošu ilgumi, dažādas ritma grupas, simbolika (diezs, bemols, bekars, vijoles atslēga u.c.). Savas spēles (kļūdu/sasniegumu) analīze; Dažādi taktismēri; Dažādi tempa un rakstura apzīmējumi;	I semestrī • Tehniskā ieskaite^(*) • Mācību koncerts^(**) II semestrī • Mācību koncerts^(**) • Tehniskā ieskaite^(*) • Pārceļšanas eksāmens^(***)

	Populārākie mūzikas stili un žanri. • Gammas: Līdz 1 zīmei ieskaitot (temps = 160) • Etīdes (bungām): 6-8 • Skaņdarbi 5-6	
2.	Iepriekšējā klasē gūto zināšanu atkārtošana un nostiprināšana, papildus turpināt apgūt: Lapas lasīšana; Skaņas kvalitāte tās veidošanas procesā; Muzikālais frāzējums; Mūzikas rakstura, skaņdarba tēla atklāšana; Sava snieguma analīze; Tehniskā līmeņa attīstīšana ar dažādu vingrinājumu palīdzību – rudimenti, koordinācijas vingrinājumi uz bangu komplekta. Populārākie mūzikas stili un žanri – to ritmi uz bangu komplekta. • Gammas: līdz 2 zīmēm ieskaitot (temps = 200) • Etīdes: 6-8 • Skaņdarbi: 5-6	I semestrī • Tehniskā ieskaite • Mācību koncerts II semestrī • Mācību koncerts • Tehniskā ieskaite • Pārcelšanas eksāmens
3.	Iepriekšējā klasē gūto zināšanu atkārtošana un nostiprināšana • Gammas: līdz 3 zīmēm ieskaitot (temps = 240) • Etīdes: 8 – 10 • Skaņdarbi: 5 – 8	I semestrī • Tehniskā ieskaite • Mācību koncerts II semestrī • Mācību koncerts • Tehniskā ieskaite • Pārcelšanas eksāmens
4.	Iepriekšējā klasē gūto zināšanu atkārtošana un nostiprināšana • Gammas: līdz 4 zīmēm ieskaitot (temps = 280) • Etīdes: 8 – 12 • Skaņdarbi: 5 – 8	I semestrī • Tehniskā ieskaite • Mācību koncerts II semestrī • Mācību koncerts • Tehniskā ieskaite • Pārcelšanas eksāmens
5.	Iepriekšējā klasē gūto zināšanu atkārtošana un nostiprināšana • Gammas: līdz 5 zīmēm ieskaitot, (temps = 320) • Etīdes: 8 – 12 • Skaņdarbi: 5 – 8	I semestrī • Tehniskā ieskaite • Mācību koncerts II semestrī • Mācību koncerts • Tehniskā ieskaite • Pārcelšanas eksāmens
6.	Iepriekšējā klasē gūto zināšanu atkārtošana un nostiprināšana, papildus turpināt apgūt: 4 vāļišu spēles tehnikas pamatprincipi un galvenās nostādnes. • Gammas: līdz 6 zīmēm ieskaitot (temps = 360) • Etīdes: 8 – 12 • Skaņdarbi: 5 – 10	I semestrī • Tehniskā ieskaite • Mācību koncerts**** II semestrī • Mācību koncerts**** • Tehniskā ieskaite • Noklausīšanās • Noslēguma eksāmens

(*- **tehniskajā ieskaitē** katrā reizē jāspēlē divas gammas - viena mažora, viena minora, kā arī gamma tremolo un trijskanis, un etīde uz mazās bungas.

Trijskaņu arpēdžijas pa 3 – sākot ar **3.klasi**;

Trijskaņu arpēdžijas pa 4 – sākot ar **4.klasi**;

Gammas arpēdžijas pa 3 un pa 4 skaņām – sākot ar **5.klasi**;

Etīde uz mazās bungas jāspēlē no notīm.

Vēlams iekļaut lasīšanu no lapas.

(** - **mācību koncertos** 1.-5. klases audzēkņi:

- I semestrī izpilda divus skaņdarbus – vienu uz marimbas vai cita melodiskā sitaminstrumenta, otru uz cita sitaminstrumenta;
- II semestrī izpilda vienu skaņdarbu ar audio ieraksta pavadījumu uz bungu komplekta.

(*** - **pārcelšanas eksāmenā** 1.-5. klases audzēkņi izpilda divus skaņdarbus – vienu uz marimbas vai cita melodiskā sitaminstrumenta, otru uz cita sitaminstrumenta;

(**** - **6.kl. audzēkņi**

- I semestra mācību koncertā atskaņo divus dažāda rakstura skaņdarbus vai arī vienu izvērstas formas skaņdarbu (atskaņotie skaņdarbi drīkst tikt iekļauti Noslēguma pārbaudījuma programmā);
- II semestra mācību koncertā atskaņo divus dažāda rakstura skaņdarbus vai arī vienu izvērstas formas skaņdarbu (atskaņotie skaņdarbi drīkst tikt iekļauti Noslēguma pārbaudījuma programmā, bet nedrīkst sakrist ar I semestra mācību koncertā atskaņoto programmu).

6. Audzēkņu mācību sasniegumu vērtēšanas prasības, formas un veidi, zināšanu un prasmju vērtēšana:

6.1. Pārbaudes formas – programmas atskaņošana, tehnisko prasmju pārbaude.

6.2. Pārbaudes veidi – tehniskā ieskaite, mācību koncerts, eksāmens, konkurss.

6.3. Sasniegumu vērtēšanas pamatprincipi:

6.3.1. skaņdarba nošu teksta apguves pakāpe,

6.3.2. skaņdarba stila un rakstura izjūta,

6.3.3. skaņdarba dramaturģijas atklāsme:

* skaņdarba forma,

* dinamiskās gradācijas,

* melodijas un toņa veidošana,

* ritma izjūta.

6.3.4. psiholoģiskie faktori:

* uzstāšanās emocionalitāte,

* audzēkņa artistiskums

6.4. Skaņdarba apguve tiek vērtēta 10 ballu sistēmā:

<i>Balles</i>	<i>Vērtējuma skaidrojums</i>
10 balles (izcili)	Audzēknis parāda izcilu sniegumu tehnikas, frāzējuma, skaņu artikulācijas un toņa kultūras ziņā, kas liecina par spilgtu talantu. Atskaņojamo skaņdarbu grūtības pakāpe pārsniedz attiecīgās klases mācību programmas prasības.
9 balles (teicami)	Audzēknis parāda nevainojamu sniegumu, brīvi muzicē. Atskaņojamo skaņdarbu grūtības pakāpe atbilstoša attiecīgajai klasei.
8 balles (ļoti labi)	Audzēkņa sniegums atraisīts, muzikāls, grūtību pakāpe atbilstoša, taču vērojamas atsevišķas neprecizitātes, nesvarīgi trūkumi zināšanās un iemaņās.
7 balles (labi)	Apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības, taču sastopami nesvarīgi trūkumi zināšanās un iemaņās (nelielas intonācijas, artikulācijas un tehnikas kļūdas). Sniegums varētu būt muzikālāks, atraisītāks, tehniskāks.
6 balles	Apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības, taču sniegums ir

(gandrīz labi)	nepietiekoši stabils un pārliecinošs.
5 balles (viduvēji)	Pamatvilcienos apgūta mācību programma, taču sniegumā ir daudz trūkumu (monotons izpildījums, vāja tehnika, daudz nošu kļūdu, ritma nestabilitāte).
4 balles (gandrīz viduvēji)	Audzēknis mācību programmu izpilda individuālo spēju līmenī. Izpilda skolotāja norādījumus, tomēr uzdoto veic bez īpašas intereses.
3 balles (vāji)	Zināšanas, prasmes un iemaņas apgūtas virspusēji. Audzēknis nespēj pietiekošā apjomā iegaumēt nošu tekstu, pieļauj daudz kļūdu, neizpilda skolotāja norādījumus.
2 balles (ļoti vāji)	Apgūtas atsevišķas zināšanas, prasmes un iemaņas, taču nav spēju tās praktiski izmantot.
1 balle (ļoti, ļoti vāji)	Nav izpratnes par priekšmeta būtību un iemaņu tajā.

Audzēkņa sasniegumus vērtē salīdzinājumā ar plānotajiem rezultātiem, raksturojot mācību priekšmeta programmas vai tās daļas apguves līmeni.

Vērtēšanas komponenti	Vērtējums ballēs	Vērtējuma skaidrojums
Repertuāra atbilstība mācību priekšmeta programmām	3	Programmas sarežģītības pakāpe ir zema
	4 – 5	Sarežģītības pakāpe 50% skaņdarbiem ir zem vidējā
	6	Sarežģītības pakāpe skaņdarbiem ir vidēja
	7 – 8	Sarežģītības pakāpe atbilst klases prasībām
	9	Dažu skaņdarbu sarežģītības pakāpe pārsniedz izglītības programmas prasības
	10	Visu skaņdarbu sarežģītības pakāpe pārsniedz izglītības programmas prasības
Uzstāšanās kultūra (uzvedība, stāja, artistiskums)	3	Nepietiekama uzstāšanās kultūra
	4 – 5	Atsevišķos komponentos nepietiekama uzstāšanās kultūra
	6 – 7	Kopumā atbilstoša uzstāšanās kultūra, pietrūkst artistiskuma
	8 – 9	Uzstāšanās kultūra atbilst prasībām, piemīt brīvība un zināms artistisms
	10	Pārliecinoša, brīva, spilgta un artistiska uzstāšanās
Skaņdarbu atskaņojuma atbilstība komponista norādībām	3	Atskaņojums neatbilst komponista norādībām, daudz teksta kļūdu
	4	Atskaņojums daļēji atbilst komponista norādībām, ir dažas teksta kļūdas
	5 – 6	Atskaņojums kopumā atbilst komponista norādībām, bet pieļautas neprecizitātes
	7 – 8	Atskaņojums kopumā atbilst komponista norādībām, vietām nedaudz formāls
	9 – 10	Atskaņojums kopumā atbilst komponista norādībām, ir loģisks un pārliecinošs
Atskaņojuma tehniskais līmenis (temps, precizitāte, metroritms,	3	Tehniskais līmenis ir zems, vairāki tehnikas komponenti pielietoti nepareizi
	4	Tehniskais līmenis ir nepietiekams, daži tehnikas komponenti neprecīzi
	5 – 6	Tehniskais līmenis ir apmierinošs, ne visi tehniskie komponenti ir precīzi un pārliecinoši

štrihi, aparāts, artikulācija)	7	Tehniskais līmenis ir labs, tomēr dažu tehnisko komponentu kvalitāte ir nepietiekama
	8 – 9	Atskaņojuma viss tehniskais arsenāls tiek pielietots vispusīgi un sabalansēti
	10	Tehniskais līmenis ir augsts, tehnisko komponentu skaidrs, precīzs un pārliecinošs pielietojums ļauj pilnībā brīvi pievērsties mākslinieciskā satura atklāsmei
Atskaņojuma mākslinieciskais sniegums (saturs, tēls, forma, tembrs, dinamika, frāzējums, oriģinalitāte)	3	Sniegums nav atbilstošs saturam, komponentu pielietojums neprecīzs
	4	Sniegums ir nestabils, vairāki komponenti pielietoti aptuveni un neprecīzi
	5	Kopumā sniegums ir apmierinošs, tomēr dažu komponentu kvalitāte nav pietiekama
	6 – 7	Mākslinieciskās izteiksmes līdzekļi pielietoti skaidri un precīzi, bet sniegumā pietrūkst pārliecības
	8 – 9	Mākslinieciskais sniegums atbilst autora iecerei, ir skaidrs un precīzs
	10	Mākslinieciskais sniegums spilgts un brīvs, tiek piedāvāts savs oriģināls skatījums

Kopvērtējums: visu komponentu summa tiek dalīta ar 5, tādējādi tiek iegūta vidējā balle.

7. Mācību saturs – ieteicamais programmas instruktīvais un mākslinieciskais repertuārs, izmantojamās literatūras saraksts.

1.klase

M.Bāliņš „Rotaļa”
R. Šūmanis „Zaldātu Maršs”
P. Čaikovskis „Zaldātu Maršs”
D. Šostakovičs „Šarmanka”
R. Šūmanis „Drosmīgais Jātnieks”
H. Persels „Ārija”
J.S. Bahs „Menuets”
J. A. Hasse „Burrē”
L. Mocarts „Entrē”
L. Mocarts „Burrē”
F. J. Gosseks „Gavote”
A. Štogarenko „Deja”
A. Kazella „Galops”
P. Jurjāns „Jandals”
V. Selivanovs „Jociņš”
E. Kaps „Kareļu-somu deja”
G. Gladkovs „Draugu dziesma”

2.klase

V. A. Mocarts „Rondo”
E. Ābelskalns „Latvju Polka”
A. Polonskis „Spāņu deja”
L. Lindermans „Pavasara Deja”
Ž Bizē „Toreodora Ārija”
Ž. Bizē „Habanera”
V. A. Mocarts „Figaro Ārija”
J. Štrauss „Picikato Polka”
A. Hačaturjans „Gajanē”

J. S. Bahs „Joks”
P. Čaikovskis „Ekosēze”
A. Ļadovs „Mūzikas Lādīte”
J. Štrauss „Radecka Maršs”
E. Grīgs „Anitras deja”
K. Debisī „Mazais Nēģerēns”
L. Bokerīnī „Menuets”
S. Rahmaninovs „Itāļu Polka”
M. Musorgskis „Gopaks”

3.klase

H. Mančīni „Rozā Pantera”
Tradīc. „Mazā Brūnā Krūzīte”
Š. Guno „Deja Nr.6”
D. kabaļevskis „Komediāntu Galops”
S. Džoplins „Izkraidētājs”
D. Šostakovičs „Mierinājums”
Ž. Ramo „Tamburīns”
D. Šostakovičs „Spāņu Deja”
J. Brāmss „Ungāru deja Nr. 5”
Ž. Obērs „Žīga”

4.klase

N. Baklanova „Sonatīna”
Ž. Bizē „Uvertīra operai „Karmena””
A. Vivaldi „Koncerts G-dur, Allegro”
A. Vivaldi „Koncerts a-moll, Allegro”
A. Vivaldi „Koncerts a-moll, Presto”
V. Lemons „Līksmais Skelets”
Dž. Rosīnī „Zagliģā Žagata”
V. A. Mocarts „Turku Rondo”
Ž. Masnē „Meditācija”
R. Pauls „Intermecco”

5.klase

G. Rzaļevs „Skerco”
R. Zaļupe „Koncertīno”
M. Gļinka „Krakovjaks”
J.S. Bahs „Allegro”
E. Asabuki „Sparks”
J. Haidns „Ungāru Rondo”
E. Laumenskiene „Tarantella”
K. Roikjers „Koncerts, III daļa”
V. Monti „Čardašs”
J.S. Bahs „Koncerts a-moll, Allegro”
S. Kačalins „Vecais Bandžo”

6.klase

F. Lists „Ungāru rapsodija Nr.2”
M. de Falja „Spāņu Deja”
G. Dinikū „Hora Stakato”

F. Kreislers „Kīniešu Tamburīns”
N. J. Živkovičs Krājums „Jautrā Marimba I”
N. J. Živkovičs Krājums „Jautrā Marimba II”
M. Peters „Asaras”
M. Peters „Dzeltens Pēc Lietus”
A. Gomeza/ M. Raifs „Lietus Deja”
Č. Delansijs „Rožkoka Blūzs”
Š. Smits „Prieks”
Dž. Moijers „4 vāļišu metode marimbai”

Etīdes mazajai bungai

S. Vetrovs „Etīžu un vingrinājumu krājums mazajai bungai” (1./2./3.klase)
M. Švēdenberga „Ritma etīdes mazajai bungai” (1./2./3.klase)
L. Puzule „Etīdes mazajai bungai” (1./2./3./4.klase)
V. Skovera „70 etīdes mazajai bungai”(4./5./6.klase)
V. Sņegirevs „Etīdes Mazajai bungai”(5./6.klase)
E. Ahunovs „Etīdes Mazajai bungai”(6.klase)

Skaņdarbi Sitaminstrumentiem

(iekavās norādīta klase, kurā ieteicams lietot konkrēto materiālu)

V.A. Loveckovs „Hrestomātija mazajai bungai ar klavierēm” (1./2./3.klase)
V. Eskins „Skaņdarbi mazajai bungai un klavierēm” (1./2./3.klase)
F. Hoeis/S. Feldsteins „Mazās bungas solo” (1./2./3.klase)
K. Hatveiss/Ījans Raitis „Sistematizēta mūzika mazajai bungai I” (1./2.klase)
K. Hatveiss/Ījans Raitis „Sistematizēta mūzika mazajai bungai II” (3./4.klase)
K. Hatveiss/Ījans Raitis „Sistematizēta mūzika mazajai bungai III” (5./6.klase)
V. Sņegirevs „Skaņdarbi mazajai bungai un citiem sitaminstrumentiem” (3./4./5./6.klase)
D. Paļijevs „Skaņdarbi mazajai bungai ar pavadījumu (4./5./6.klase)
D. Paļijevs „12 skaņdarbi mazajai bungai un klavierēm” (4./5./6.klase)
F. Makarēzs „Skaņdarbi sitaminstrumentiem un klavierēm” (2./3./4.klase)
V. Krafts „Angļu svīta” (6.klase)
V. Krafts „Franču svīta” (6.klase)
Ž. Delaklūzs „Atdarinājums II un III” (6.klase)
L. Glassoks „Kustība” (6.klase)
L. Glassoks „Apgalvojums” (6.klase)